

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Iosephi Speranzæ, Congregationis Oratorii Fanensis
Presbyteri, Scripturæ Selectæ**

Speranza, Giuseppe

Coloniæ Agrippinæ, 1659

141. Quàm sit utilis hæc meditatio pœnaru[m].

urn:nbn:de:hbz:466:1-44265

Heu. subdit Aug. Quisnam satis explicet, quantum malum sit non obedire in re facili, & tantæ potestatis imperio, & tanto terrenti supplicio?

Mich. 2.

In æternum, & ultra. Ut ingens ille lapis molaris in profundum dejectus, nunquam supernat: sic Babylon in eo profundo erit in æternum, Corruet, & non adjiciet, ut resurgat. Alii: Et non supernabit.

Isa. 24. Aly.

Post Angelorum casum: Neque locus inventus est eorum amplius in calo. O! ô illud neque amplius! O verè horrendam æternitatem!

Jerem. 2.

Transiit messis, finita est aestas, & nos salvati non sumus.

Jerem. 16. Matth. 25.

Quare factus est dolor meus perpetuus, & plaga mea desperabilis? Dominus, Domine aperi nobis. Amen dico vobis, nescio vos. Et clausa est janua.

Jerem. 30.

Insanabilis fractura tua, pessima plaga tua, curationum utilitas non est tibi, omnes amatores tui obliti sunt tui, & que non quærent, plaga enim inimici percussit te, castigatione crudeli, propter multitudinem iniquitatis tuæ dura facta sunt peccata tua. Quid clamas super contritione tua? Insanabilis est dolor tuus, propter multitudinem iniquitatis tuæ, & propter dura peccata tua, hæc feci tibi.

Psal. 48. Aug. ibid.

Frater (Christus) non redimit, non educit ab Inferno damnatos, redimet homo, aut alios, aut se? Nequaquam: Non dabit Deo placationem suam, & pretium redemptionis animæ suæ, non dabit, nec dare poterit, quia erit extrastatum merendi: & idèd laborabis in æternum in tormentis perpetuis, & etiam vivet adhuc in finem, quia quaerit mortem, & non inveniet.

Jude v. 6. Sap. 17.

Vsque in æternum non videbit lumen. Vinculis æternis sub caligine reseruat vitæ. Vinculis tenebrarum, & longa noctis compediti, inclusi sub tectis, fugitivi perpetua providentia jacuerunt. Et dum putant se latere in obscuris peccatis, tenebroso oblivionis velamento dispersi sunt, paventes horrendè, & cum admiratione nimia perturbati.

Isa. 24.

Congregabuntur in congregatione vitius facti in lacum, & claudentur ibi in carcere.

Malach. I. Osee 1.

Vocabuntur populus, cui iratus est Dominus usque in æternum. Voca nomen ejus: Absq; misericordia, quia non addam ultra misereri domus Israel, sed ob-

livione obliviscar eorum.

Dabit ignem, & vermes in carnes eorum, ut urantur, & sentiant usque in sempiternum. *Iudith. 16.*
Luet, qua fecit omnia, nec tamè consumeretur. *Iob 20.*
Paleas combures igni inextinguibili. *Matth. 3.*
Fumus tormentorum eorum ascendet in scæcula saculorum. *Apocal. 14.*

Discedite à me, maledicti, in ignem æternū. *Matth. 25.*
D, Prosper. Continuus gemitus, cruciatus æternus, dolor summus, pœnalis sensus, torquent animas, neque extorquent, puniunt corpora, neq; finiunt, sibi deputatos ignis non extinguit, ut permanente sentiendi vita, pœna permaneat, & ad dolorem magis, quàm ad vivendum æternis corporibus compeditos habeat, quos in flammis vivacibus immortalitas secundæ mortis occidat.

Quàm sit utilis hac meditatio pœnarum.

PUNCTVM CXLI.

Quoniam nolunt homines viventes per cogitationem, & memoriam in Infernum descendere, in eum miseri descendunt orientes: refugiunt ibi esse per horæ spatium solâ cogitatione, ut ibi fiat totâ animâ, & corpore in æternum.

Et certe qui fieri potest, ut non sese ad meliorem frugem recipiat, & non convertatur, qui talem animo velat cogitationem? Fixa hæc cogitatio, Fratres, mirum est, qualiter hominem mutet & convertat, Cogitavi dies antiquos, & annos æternos in mente habui, & meditatus sum nocte cum corde meo, & exercitabar.

Et scopebam spiritum meum; vel Hebr. Et scrutabatur spiritus meus sequentia, & præcipuè Infernum, ejusq; æternitatem, id, quod subdit: Nunquid in æternū projiciet Deus, aut non apponet, ut complacitior sit adhuc? aut in finem misericordiam suam abscondet à generatione in generationem: aut obliviscetur misereri Deus, aut continebit in ira suam misericordias suas? q. d. sic Sela, hoc est, ira erit planè. Quid hinc? Et dixi: Nunc cæpi hoc est, si res ita sese habebit.

Kkk 2 ut in

Pœnarum infernalium meditatio perutilis.

ut in æternum sit me certissime projecturus Deus, si male egero, vivendi rationem Dei ope nunc muto. *Et dixi, Nunc capis; hæc mutatio dextera Excelſi.*

O si hunc ignem cogitaremus! si moreremur in hac cogitatione! si non perfunctorie, & per transitum, ut aperta manu hi flammam pertransiunt, sed firmam, ne dicam immobilem, hoc igne teneremus manum mentis, quantum inde utilitatis consequeremur? Idem non abs re

Christus toties hunc iteravit ignem, non enim contentus est semel, bisve idem repetere, sed non nisi tribus acquievit vicibus, inquit. *Bonum est tibi debilem introire in viam, quam duas manus habentem ire in gehennam, & in ignem inextinguibilem, ubi vermis eorum non moritur, & ignis non extinguitur.* Et si pes tuus scandalizat te, amputa illum: bonum est tibi luscum introire in vitam æternam, quam duos pedes habentem

mitti in gehennam ignis inextinguibilis, ubi vermis eorum non moritur, & ignis non extinguitur. *Quod si oculus tuus scandalizat te, eijce eum: bonum est tibi luscum introire in regnum Dei, quam duos oculos habentem mitti in gehennam ignis, ubi vermis eorum non moritur, & ignis non extinguitur.* Cur iteratis vicibus semper idem? cur non satis dixisse semel, mitti in Infernum, sed potius tam distincte idem non semel, & iterum, sed etiam terribiliter repetere? Chryſost. Si gehennam semper cogitemus, non cito in eam incidemus: idcirco toties idem iteravit Salvator, ut ignis iste inextinguibilis non tam cito extingueretur in nobis.

O quam efficax huiusmodi ignis seria meditatio! Daniel ubi somnium Regis audivit, ac Deo revelante sensum intellexit, adeo metu perturbatus, perterrefactusque est, ut dicat sacer Textus: *Cæpit intrare semetipsum tacitus cogitare quasi una hora, & cogitationes eius conturbabant eum.* Siltamus hic, quæso, paululum. Quæ proportio inter divinam hanc in Regem animadversionem, & poenam, qua Deus in Inferno perit damnatos? Quam longè gravius cum Dæmonibus, quam cum feris vivete? Quam atrocius cruciari in flammis, quam sub dio rore aspergi? Quam acer-

bius per totum æternitatis spatium poenas dare, quam unicum septennium pati? Quam horribilius, hominem cor intus habere Dæmonis, quam cor fera? Hæc tamen poenæ temporales, ac terminatæ, quæ ad æternas relatæ, ac delictæ, seu momentaneæ dici possunt, adeo moverunt Prophetam, adeoque in formidinem divinorum iudiciorum cum conceperunt, ut per horæ spatium stupens, ac tremens fuerit coram Rege sine voce.

Christus Dominus in imminentium poenarum suarum meditatione sanguineo sudore persusus est: & tamen, ut ex Theologorum sententia novimus, Christi passio, ac tormenta, licet omnium gravissima: ad externa, ac immania illa Inferni tormenta non pervenerunt. D. Franciscus ad solum candentis ferri aspectum, necdum contactum, totus quondam inhorruit, nec tamen ignis ille Francisco infernalis visus est: aut æternus, sed temporalis, sed ferè dixerim, instantaneus procauterio. Temporales Jobi dolores amicorum vocem ademerunt. Quid, si hæc omnia tormenta perpenderentur æterna?

Ibi dolores ut parturientis: sed hi dolores perpetui. Ibi erit fletus, & stridor dentium; sed hic dolor perpetuus. Ecce servi mei comedunt; & vos iuratis: sed hæc fames erit perpetua; & c. Mulier cum doloribus partus in æternum! homo cum dolore dentium in æternum; & ultra!

Sed hi dolores, & hæc pericula quem inveniunt, nisi inopinatum? Pericula inferni inveniunt me. Hæc occitantem, & ea non timentem, nec aliquando confidentem inveniunt.

Hæc meditatio valde cohibet hominem à peccato. D. Basil. in Psal. 33. ad illa verba: *Timorem Domini docebo vos.* Cum te, inquit, appetitus invalerit peccandi, velim cogites profundum barathrum, inextricabiles tenebras; & ignem carentem splendore, urendi quidem vinum habentem, sed privatum lumine: deinde vermium genus venenum immittens, ac carnem vorans, inexplebiliter edens, neque unquam saturitatem sentiens: intolerabiles dolores: corrosione ipsa insignes: potestis tremere.

Peccandi libidinem cogitatio inferni coercent.

Marc. 9.

Infernum
sepe cogitans
facile evadit.
Chryſ. ho. 2.
ep. ad I. hef.

Dan. 4.

3 p. q. 46. art.
6 ad 3. Suar.
disp. 33. ser. 2.

Psal. 47.

Marth. 8.

Psal. 114.

D. Basil.

Psal. 33.

stremò, quod suppliciorum omnium gravissimum est, opprobrium illud, & confessionem illam sempiternam. Hæc timor, & hoc timore instructus animam à peccatorum concupiscentia, tanquam fræno quodam, reprime.

Chryf. ho. 10.
5. 5. 2. ad Dor.

Sic etiam Chryf. Si ignem concupiscentiæ habueris, oppone alium ignem, & hic statim extinctus evanescit. Et si volueris quid absurdum loqui, cogita stridorem dentium, & frænum erit tibi timor. Et si rapere volueris, audi Judicem præcipientem, ac dicentem: *Ligatis manibus, ac pedibus, projicite illum in tenebras exteriores.* Si ebrietati, ac crapulæ vacas, audi divitem dicentem: *Mitte Lazarum, ut intingat, &c.* Si immisericors es, memor esto virginum, quæ extinctis lampadibus à thalamo excluse sunt. Si arduis te desiderium facultatum, cogita vermem immortalis, & facile etiam hunc morbum depones.

O quam utilis hic timor! Hieron. Ille ego, qui ob gehennæ metum tali me carcere mancipavi. Ipse Job: *Dimitte me, ut plangam paululum dolorem meum, antequam vadam. Et non revertar ad terram tenebrosum.* Quid? prodigium sanctitatis, times? Utrique, si non planxero. Sic Hugo Card. ibidem: Tropice loquebatur Job, antequam vadam, hoc est, ne vadam, si non planxero. Ubi notandum, jam inde taliter lacrymantem, & in eo simo jacentem ex consideratione Inferni novas adhuc lacrymas postulare. Notanda etiam vis lacrymarum: *Vi plangam paululum.* q. d. vel quatuor lacrymas; dum hic sumus, extinguunt gehennam. Sic Chrysol.

Præteritum est, nec ista consideratione moveri. Quis crederet nonnullos nec viso barathro fuisse convertos? Occurrit in memoria Absalom: occidit & scelus, & Chryostomum loquentem audite Absalom in vitis pendit, & non statim de medio sublatus est, sed tanquam in iudicio piliis suspensus est, & ligno affixus, & Deo è superis ferente sententiam longo tempore pendit, à conscientia deinceps flagellatus. Et ut scias, quod factum est, non fuisse humanæ industriæ,

A sed totum fuisse divini Judicii capilli, & lignum eum alligarunt, & brutum eum animal tradidit, & pro fune quidem coma, pro ligno autem arbor extitit, pro milite autem eum adduxit miles. Quid verò miser? Ad Deum conversusne est? Nequaquam, quin ex cujusdam sententia apud Abulensem, Infernus ei apertus, si ve imaginariè, si ve realiter ostensus est, nec se tamen ad Deum convertit. Probabile dictum videtur: nam nec digitum levasse legitur ad exolvendam comam, quod natura suadere potuit, sed ex ea visione perterritus, ac immobilis factus, impænitens damnatus est, nec patens Infernus eum convertit. Exhorruit quidem ille, adeoque exhorruit, ut ne caderet, sese exolvere noluerit, donec potius transverberatus interiret.

Abulen. ibi.
q. 12.

Non dissimile est illud, quod refert Beda in sua historia de gestis Angelorum. Novi, inquit, Fratrem quendam (quem utinam non novissem, cujus nomen etiam, si hoc aliquid prodesset, dicere possem) postum in Monasterio nobili, sed ipsum ignobiliter viventem. Corripiebatur quidem sedulo à Fratribus, ac Majoribus loci, atque ad castigatorem vitam converti admonebatur, & quamvis eos audire noller, tolerabatur tamen ab eis

Beda l. 5. de
gest. Angl. c. 15.

D longanimiter ob necessitatem operum ipsius exteriorum, erat enim fabrilis arte singularis. Serviebat autem multum ebrietati, & cæteris vitæ remissionis illecebris, magisque in officina sua die, noctaque residere, quam ad psallendum, atque orandum in Ecclesia, audiendumque cum Fratribus verbum vitæ concurrere consueverat. Unde accidit illi, quod solet dicere quidam: Quia qui non vult Ecclesiæ januam sponte humiliatus ingredi, necesse habet in januam Inferni, non sponte damnatus introduci. Percussus enim languore, atque ad extrema perditus, vocavit Fratres, & multum mœrens, ac damnato similis cœpit narrare, quia videret Inferos apertos, & Satan demersum in profundis Tartari. Caipham quoque cum cæteris, qui occiderunt Dominum, juxta eum, flammis ulericibus

Quidam Infernum vidit apertum, nec tamen poenitentiam egit.

Kkk 3. tradi-

2. Reg. 18.

Chryf. in

Psal. 7.

Inferni conspe-

ctus quosdam

non emendat.

vit.

traditum. In quorum vicinio, inquit, heu misero mihi! locum conspicio eterne perditionis esse præparatum. Audientes hæc Fratres, cœperunt diligenter exhortari, ut vel tunc positus adhuc in corpore poenitentiam ageret. Respondit ille desperans: Non est mihi tempus mutandi vitam, cum ipse viderim iudicium meum iam esse completum. Talia dicens, sine Viatico salutis obiit, & corpus ejus in ultimis est Monasterii locis humatum, neque aliquis pro eo Missas facere, vel Psalmos eantare, vel saltem orare præsumebat.

Hic Beda exclamat! O quàm grandi distantia divisit Deus lucem, & tenebras! Beatus Protomartyr Stephanus passurus mortem pro veritate, vidit cælos apertos: vidit gloriam Dei, & Jesum stantem à dextris Dei: & ubi erat futurus ipse post mortem, ibi oculos mentis ante mortem, quò latior occumberet, misit. At contrà Faber iste tenebrôsæ mentis, & actionis, imminente morte, vidit Tartara, vidit damnationem Diaboli: & sequacium ejus. Vidit etiam suum infelix inter tales carcerem, quò miserabilius ipse, desperata salute, periret; sed viventibus, qui hæc cognovissent, causam salutis sua perditione reliqueret. Factum est hoc nuper in provincia Berniciorum, ab longè, latèque diffamatum, multos ad agenda, & nõ differendam scelerum suorum poenitentiam provocavit. Quod utinam ex hac etiam nostrarum lectione literarum fiat. Hæc Venerabilis.

D. Greg. 3.
Dial. c. 10.

*Inferni poenas
videns Petrus
Monachus,
gravissimam
egit poeniten-
tiam.*

Factum id sanè ab illo, de quo multò antè D. Greg. in Dialog. Petrus quidam Monachus ex regione ortus Hyberniæ, loco vastæ solitudinis, cui Quassa nomen est, inhærebat. Hic priusquam eremum peteret, molestia corporis interveniente defunctus est: sed protinus corpori restitutus, Inferni se supplicia, atque innumera loca flammatarum vidisse testabatur, qui etiam quosdam hujus sæculi potentes in eisdem flammis suspensos se vidisse narravit. Qui cum jam deductus esset, ut in illo jam & ipse mereretur, subito Angelum coruscæ habitus apparuisse fatebatur, qui cum in ignem mergi prohiberet, cui

A & dixit: Egredere, & qualiter tibi post hæc vivendum sit, cautissimè attende. Postquam vocem, paulatim recalescentibus membris, ab æterno mortis fomno evigilans, cuncta, quæ circa illum fuerant gesta, narravit tantisque postmodum se vigiliis, jejunisque constrinxit, ut Inferni eam vidisse, & pertimuisse tormenta, etsi taceret lingua, conversatio loqueretur.

Sic, sic electi ex poenarum visione, & B consideratione proficiunt. Vidi (ait Climachus) quendam coquinarium, perpetuò in ministracione ploratum, & mortem possidentem, & supplicavi nunciare mihi, unde, & quomodo talem gratiam obtinere dignus effectus est. Qui violentiam à me passus, respondit: Nunquam me hominibus ser vire cogitavi, sed Deo, & omni quiete me ipsum indignum iudicans, hac ignis visione futura flammæ C memoracionem semper possideo.

Sic alius in Vitæ Patrum: Ego, inquit, ob peccata mea Inferno adjudicavi me ipsum, dicoque: Ego cum his, cum quibus dignus es, post modicum annumeraberis. Video igitur ibi pares gemitus, & incessabiles lachrymas. Aspicio stridentes dentibus, & salientes toto corpore, & trementes, à capite usque ad pedes. Video & mare ignis bullientis immensibile, & circumfluentes, & mugientes, ut D putent aliqui usque ad cælos attingere; fluctus ignis, & in tremendo illo mari innumerabiles homines dejectos, & una voce omnes clamantes, & ululantes simul, quales nemo super terram ululatus, & voces unquam audierat, & sicut arcantia omnis virgulti cremare, misericordia autem Dei se avertente ab illis. Et tunc lamentor genus hominum, quòd audeat loqui, vel cuilibet attendere, tantis mundo repositis malis. Et in his teneo mentem meam, luctum meditando, indignum me cælo, & terra iudicans.

His per similes Hieronymus, qui scribens ad Eustochium, sic ait: Ille ego, qui ob gehennæ metum, tali me carcere damnaveram, scorpionum tantum socius, & ferarum. Et Cyril. in Orat. de exitu animæ: Gehennam, inquit, timeo, quippe inter-

*Clim. grad.
4. de obed.*

Infernale flammam semper cogitans assiduus madet lacrymis.

*In Vit. Pat.
l. 7. c. 44.*

Ut proficiebatur quidam ex meditatione poenarum.

Hier. ep. 22.

*Hier. Ep. Cyril.
Infernum timebant,*

interminatam: exhorreo Tartarum, ut cui nimium insit calor: pavo tenebras, quoniam nihil admittunt lucis: formido pestiferum vermem, quoniam est perennis.

De magno Antonio Athanasius in Vita: Ille, scilicet Diabolus, per noctes in pulchra mulieris vertebatur ornatum, nulla omitteus figmenta lascivie: hic ultrices gehennae flammis, & dolorem vermium recordans, ingestae sibi libidini opponerat. Ille lubricum adolescentiae iter, & ad ruinam facile proponebat: hic aeterna futuri Judicii tormenta considerans, illaesam animae puritatem per tentamenta servabat.

Ut praedestinati ex hujusmodi consideratione proficiunt! His sane dicitur: Exentera hunc piscem, & sel reponet tibi, valet enim ad unguendos oculos, in quibus fuerit albugo, & sanabuntur. Fel piscis est poena Inferni. Exentera hunc piscem, id est, Diabolum, inquit Hugo: hoc felle praedestinatorum oculi sanantur: hoc Tobiae, si quando caecutiunt, illuminantur.

Vitam, utinam, & omnes homines sapient, & intelligerent, ac novissima provide-
rent. Quae verba eleganter premens Bernardus in epist. ad quemdam, qui ausus fuerat Novitium dehortari a proposito. Utinam, inquit, sceres, quae Dei sunt, intelligeres, quae mundi sunt, provideres, quae Inferni sunt. profecto Inferna horreteres, superna appeteres, quae sunt mundi, contemneres. Quae quidem optime praestitit ille, qui interrogatus Quomodo sedes in hac pelunca? & quomodo toleras aetius, & cyniphes? Ista, inquit, ideo tolero, ut futuris cruciatibus liberer: ideo cyniphes patior, aeternum metuens ignem: haec enim temporalia sunt; illa vero finem nullum habent.

De paucitate salvandorum.
PUNCTUM CXLII.

Assumpsit Iesus Petrum, & Jacobum, & Joannem, fratrem ejus, & duxit illos in

montem excelsum seorsum, & transfiguratus est ante eos. Duobus praecipue epithetis Salvandorum appellat: Dulcis, & rectus Dominus. Psal. 24. Sed quae epithetorum connexio, dulcis, & rectus? Optima, inquit Cassiod. dulcis, ut ametur, rectus, ut timeatur. Hodie hujusce gloriae veluti ostensionem facit dulcis, ut ametur, sed in paucorum oculis rectus, ut timeatur. Est conceptus Ambrosius. In eo, inquit, quod Dominus paucos secum detulit ad intuendam gloriam Transfigurationis, per paucos ostendit esse eos, qui caelestem gloriam sunt adepturi.

Juvenis ille apud D. Lucam: Domine, dic mihi, si pauci sunt, qui salvantur? Cui Dominus: Contendite intrare per angustam portam. Quod jam alias dixerat: Lata porta, & spatiosa via est, qua ducit ad perditionem, & multi intrant per eam: angusta porta, & arcta via est, qua ducit ad vitam, & pauci intrant per eam. Quod similiter alias conclusit: Multi sunt vocati, pauci vero electi. Quae verba de fidelibus in specie, non autem de omnibus hominibus in genere intelligunt Chryl. Greg. & Orig.

Facit ad hoc utilissimum punctum locus Esdrae: Hoc saeculum fecit Altissimus propter multos, futurum autem propter paucos: cuius rei egregiam subjicit similitudinem. Ut minima totius terrae pars aurifera est, ea nimirum, quae praecipuis Solis radiorum favoribus gaudet: ita totius humanae naturae massa ea minima est portio, unde pretiosissimum praedestinatorum gignitur aurum.

Ad hoc verum est, ut pauci, & electi in sacris paginis inveniantur. Synonyma. Domine, a paucis de terra divide eos. Chald. in Scripturis. Domine, a justis, & ab electis divide eos. Sic Euthym. A paucis, id est, a probis, qui pauci sunt, divide eos. In divino etenim vocabulario idem sunt pauci, & electi. Reproborum ferè non est numerus. Multiplicati sunt super numerum. Stultorum, hoc est, peccatorum, infinitus est numerus.

In Apocal. Vidit Joannes mortem velociter equitatem: Et nomen illi equitatis nimium mors, & eodem celeri cursu post hunc

D. Anton. infernalium poenarum memor, carnis vincens illecebras.

Tob. 6.

Hug. Car. ib.

Deut. 32.

DBern. ep. 292

In Prato
Ist. c. 141.

Cassiod.

D. Ambrosius in c. 9, D. Luca.

Luc. 13.

Math. 9.

4. Esd. 8.

Salvandi, & pauci synonyma.

Psal. 15.

Chald. Euth. ibid.

Psal. 39.

Eccl. 1.

Apoc. 6.

Dammatorum ingens numerus

Matth. 17.